

Základní škola Týnec nad Sázavou

Minimální preventivní program pro školní rok 2011 - 2012

Předkladatel: Základní škola Týnec nad Sázavou

Zodpovědná osoba: Mgr. Marvanová Eva (školní metodička prevence)

Složení preventivního týmu: Mgr. Hana Váňová (ředitelka školy)

Mgr. Eva Marvanová (ŠMP)

Mgr. Jana Hrdá (výchovná poradkyně)

OBSAH

- **Úvod**
- **Charakteristika školy**
- **Analýza současné situace ve škole**
- **Cíle MPP**
- **Spolupráce s odborníky a institucemi**
- **Způsob realizace MPP**
- **Volnočasové aktivity**
- **Řešení přestupků**
- **Návrh rozpočtu**
- **Hodnocení efektivity, evaluace MPP za šk. rok 2010/2011**
- **Příloha č. 1 – Konzultační hodiny VP, ŠMP**
- **Příloha č. 2 – Seznam literatury, videotéka**
- **Příloha č. 3 – Důležité dokumenty v oblasti prevence**
- **Příloha č. 4 – Program proti šikanování**
- **Příloha č. 5 - Seznam zařízení zabývajících se primární prevencí v oblasti rizikového chování**
- **Příloha č. 6 - Znalostní kompetence**
- **Příloha č. 7 – Přehled rizikových jevů + časová dotace v jednotlivých předmětech**
- **Příloha č. 8 – Souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL**
- **Příloha č. 9 – Záznam o řešení výchovných a jiných problémů týkajících se výskytu rizikového chování ve škole**
- **Příloha č. 10 – Záznam o případu užívání návykových látek v prostředí školy**
- **Příloha č. 11 – Záznam o pohovoru o neomluvené nepřítomnosti žáka**
- **Příloha č. 12 – Zápis z výchovné komise k řešení neomluvené nepřítomnosti žáka**
- **Příloha č. 13 – Oznámení o zanedbání školní docházky**

ÚVOD

Problematika rizikového chování by měla být v popředí zájmu nejen ve školách, ale v celé společnosti. Úspěšná prevence těchto jevů ve škole výrazně snižuje riziko studijních selhání, trestné činnosti a neschopnosti úspěšného začlenění do společnosti dospělých. Škola má v oblasti prevence nezastupitelnou roli, kterou by měla plnit, pochopitelně ve spolupráci s dalšími subjekty, zejména s rodiči, s maximálním zájmem a nasazením.

Náš preventivní program vychází ze **Školní strategie prevence ZŠ v Týnci nad Sázavou**, která zachycuje dlouhodobou vizi primární prevence. MPP je vytvářen vždy na jeden školní rok, proto může být přizpůsoben aktuálním problémům a potřebám školy. Vždy hledáme na základě zkušenosti z předcházejícího školního roku nejefektivnější cestu, která by vedla ke zkvalitnění pozitivního vlivu na naše žáky. MPP vychází z požadavků MŠMT České republiky, především se opíráme o **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28**, které do prevence rizikového chování zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, netolismus, gambling, záškoláctví, šikanování, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus. Je zaměřeno na intoleranci a včasnou intervenci v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, ohrožování jejich mravní výchovy a poruch příjmu potravy.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Identifikační údaje:

Název školy:	Základní škola Komenského
Adresa:	Komenského 265, 257 41 Týnec nad Sázavou Benešovská 23, 257 41 Týnec nad Sázavou
IČO:	71004670
Telefon:	+420 317 701 213
Fax:	+420 317 701213
Webová stránka:	www.zstynek.cz
Ředitelka:	Mgr. Hana Váňová

Zřizovatel: Týnec nad Sázavou
Studijní forma: denní studium

Základní škola se nachází v Týnci nad Sázavou ve Středočeském kraji. Základní školu tvoří dva samostatné komplexy, **tzv. stará škola** – v ulici Benešovské, kde se učí žáci od 1. do 5. ročníku a **tzv. nová škola** – v ulici Komenského, kterou navštěvují žáci od 1. do 9. ročníku. Nová škola sestává ze dvou budov. Jedna je určena žákům prvního stupně a druhý pavilon je pro žáky 6. až 9. ročníků. Škola má 4 oddělení školní družiny, 2 oddělení na staré škole a 2 na škole nové a jednu školní jídelnu, která zabezpečuje stravování pro obě školy.

Škola má kapacitu 650 žáků. V současné době má 22 tříd a navštěvuje ji 453 žáků z Týnce i spádových obcí Pecerady, Brodce, Bukovany, Chářovice, Kostelec, Podělusy, Krhanice a Chrást.

Ve škole je počítačová učebna, učebny specializované na výuku chemie, přírodopisu, cizích jazyků, technických prací a přípravy pokrmů. Velkým přínosem pro výuku je možnost využití interaktivních tabulí. Součástí areálu školy je i sportovní zázemí s pingpongovými stoly, dětskou lezeckou stěnou, basketbalovým hřištěm a běžeckou dráhou s umělým povrchem. V areálu školy byla vybudována naučná stezka, kde se mohou žáci, ale i návštěvníci školy seznámit se zde rostoucími rostlinami a žijícími živočichy.

Velkou výhodou naší školy je pěkné okolí školního areálu, který leží v blízkosti lesa. Dalším výrazným pozitivem je to, že se děti, i mimo skupinu své třídy, poměrně dobře znají.

Pedagogický sbor čítá 30 vyučujících, 1 osobní asistentku pro žáka 1. stupně a 4 vychovatelky školní družiny. Řešení problémů prevence rizikového chování probíhá ve spolupráci ředitelky školy, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence a vedoucí školní družiny.

Ředitelka školy (Hana Váňová) zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování. Spoluvytváří MPP. Řeší aktuální problémy týkající se rizikového chování.

Školní metodička prevence (Eva Marvanová) spoluvytváří MPP, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s ostatními pedagogy v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k nápravě. Spolupracuje s dalšími odborníky či institucemi při zajišťování akcí přímo ve škole, doporučuje vhodné programy DVPP pro pedagogy a vede poradenství pro žáky, rodiče i učitele.

Výchovná poradkyně (Jana Hrdá) koordinuje spolu se ŠMP aktivity školy v oblasti prevence. Zajišťuje výchovné složky činnosti školy. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, komunikaci s druhými.... Navrhuje opatření. VP vede konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče. Zajišťuje spolupráci s PPP, vede dokumentaci integrovaných žáků.

Pedagogové 1. stupně (Věra Maňasová, Dagmar Svobodová) pracují na nápravách specifických poruch. Setkání probíhají pravidelně 1x týdně. Zároveň radí rodičům, jak pomoci dítěti v domácí přípravě.

Vedoucí školní družiny (Anežka Terentiewová) věnuje pozornost využívání volného času dětí ve školní družině.

V rámci výuky a výchovné práce se na realizaci programu podílí i ostatní vyučující¹.

Na škole funguje též žákovská samospráva. Každá třída má 2 volené zástupce. Ti jsou kontaktními osobami při řešení jakýchkoli problémů ve třídě. Členové samosprávy se scházejí 1x měsíčně s vedením školy (první úterý v měsíci od 7.15 hod.).

ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE VE ŠKOLE

Na základě zkušeností, rozhovorů se žáky i rodiči a dílčích anket a dotazníků zjišťujeme, že největšími problémy jsou:

✓ vzájemné vztahy mezi dětmi (vulgarita, bezohlednost, závist, agresivita, stále více žáků se setkává ve škole se šikanou². Prevenci šikany chceme věnovat více pozornosti zejména prostřednictvím třídnických hodin.)

---

¹ Viz Příloha č. 7 – Tabulka rizikového jevů + časová dotace v jednotlivých předmětech

- ✓ vztah mezi pedagogem a žákem (nerespektování autority)
- ✓ nepřijetí norem slušného chování
- ✓ pasivní postoj rodiny ke škole
- ✓ neúčelné trávení volného času dětí
- ✓ nebezpečí internetové závislosti
- ✓ špatný denní režim, špatná životospráva
- ✓ konzumace alkoholu při společenských událostech v rodinném kruhu
- ✓ kouření tabáku (marihuany) – kontakty se staršími spolužáky
- ✓ nízké povědomí rodičů o problematice rizikového chování u dětí a mládeže a podceňování jejich prvních symptomů
- ✓ záškoláctví (jen v ojedinělých případech, vždy je řešeno ve spolupráci s odborem sociálních věcí, zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o správném postupu omlouvání absencí svých dětí, v případě nedodržení tohoto postupu jsou neprodleně kontaktováni)

CÍLE MPP

Cíli MPP je informovat žáky, pedagogy, rodiče i ostatní veřejnost o problematice rizikového chování u dětí a mládeže a preventivně působit na žáky, zkvalitňovat klima a prostředí školy, zapojit učitele do MPP, spolupracovat s rodiči a veřejností, využívat nových metod, nabídnout žákům se zúčastnit různých zájmových i mimoškolních aktivit, vést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit vlastní hodnotový žebříček.

---

² Viz Příloha č. 4 - Program proti šikanování

Základním principem preventivního programu na naší škole je osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech druhů negativních vlivů, jako jsou projevy agresivity, vulgarismu a porušování všeobecně stanovených pravidel.

Naší snahou a cílem je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, kdy si bude vážit svého zdraví a bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti. Usilujeme o to, aby žáci naší školy mohli využívat nejrůznější **volnočasové aktivity, aby jim byly poskytnuty besedy, přednášky, exkurze a řada dalších zejména prožitkových aktivit**, jejichž hlavním úkolem je vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, zvládnutí stresu, k budování dobrých vztahů s druhými lidmi a k dovednosti řešit své problémy bez pomoci návykových látek.

Žáci společně s pedagogy dosahují plnění stanovených cílů zejména pomocí nácviku klíčových kompetencí. Jedná se hlavně o kompetenci k řešení problémů, kompetenci komunikativní, kompetence sociální a personální a kompetence občanské, které prolínají v každém ročníku různými předměty³. Se zmiňovanými cílovými kompetencemi jsou seznámeni všichni vyučující.

SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A INSTITUCEMI

Při prevenci sociálně patologických jevů chceme spolupracovat s dalšími subjekty, především s těmi, které nám nabízejí bezplatnou pomoc. Bude pokračovat spolupráce s **Policí ČR, Hasiči ČR – Hasík – výchov dětí v oblasti požární ochrany, Úřadem práce, PPP Benešov, K – centrem Benešov Magdaléna, o. p. s., MěÚ Týnec nad Sázavou, městskou knihovnou, Střední zdravotnickou školou v Benešově, Podblanickým ekocentrem, CEV Zvoneček ve Vraném nad**

---

³ Viz Příloha č. 6 – Znalostní kompetence

Vltavou, MC Motýlek, BESIP, Českou společností AIDS pomoc, o. s. , s CPP Renarkon o. p. s. , o. s. ACET Česká republika, s odborníky z oblasti lékařství a péče o zdraví, ...

ZPŮSOB REALIZACE MPP

Pro prevenci různých společensky negativních jevů lze využít všechny vyučovací předměty⁴ a je třeba ji začlenit do běžného, každodenního chodu školy.

Žáci prvního stupně se budou se svými učiteli snažit vytvářet a také respektovat pravidla přátelského soužití třídního kolektivu. Individuální odlišnosti mezi sebou se budou učit vnímat jako příležitost k obohacení sebe samých i kolektivu třídy. Své názory a postoje se budou učit vyjadřovat s respektem k názoru druhých, budou se učit umění říci „ne“. Budou rozvíjet schopnosti komunikovat, řešit problémy, např. formou komunitního kruhu.

Pedagogové prvního stupně se budou snažit podchytit silné stránky dětí a umožnit jim jejich další rozvoj. Žáci budou pravidelně **seznamováni s nabídkou volnočasových aktivit školy a jiných organizací** a budou podněcováni ke smysluplnému trávení volného času. Žákům prvního stupně se pokusíme zajistit **besedy s PČR, lékařem** a podle možností i s dalšími subjekty. **Žáci 1. stupně budou zapojeni do dlouhodobého primárního programu CPP Renarkon o. p. s.** Jedná se o prožitkové programy, lektori se se žáky setkají během školního roku na 3 2hodinových blocích. Ty se uskuteční v listopadu a prosinci, lednu, květnu.

Témata jednotlivých bloků:

1. třídy

1. Poznej sám sebe
2. Krizové situace
3. Mějme se rádi

2. třídy

1. Třídní vazby

---

⁴ Viz Příloha č. 7 – Přehled rizikových jevů + časová dotace v jednotlivých předmětech

2. Mé sny, má přání
3. Co s volným časem

3. třídy

1. Poznej sám sebe
2. Šikana – pravidla
3. Lidé kolem nás

4. třídy

1. Komunikací k toleranci
2. Vzájemná tolerance
3. Zdravý životní styl

5. třídy

1. Vztahy v kolektivu
2. Vzájemná tolerance – žalování, pomluvy
3. Co bych mohl dokázat

S žáky 2. stupně budeme pracovat se zřetelem k tomu, že se nachází v období rizikovém pro nástup rizikového chování. Nadále budeme budovat kvalitní vrstevnické týmy, k tomuto účelu poslouží zejména **adaptační kurz pro žáky 6. ročníků, lyžařský výcvikový kurz pro žáky 7. ročníků** (7. -14. ledna 2012), **výlety, exkurze**, ale i běžné **třídní hodiny (minimálně 1x měsíčně)**, při kterých budou řešeny problémy třídy a školy.

Realizace MPP **v hodinách výchovy k občanství** bude prováděna výrazně aktivní formou s využitím prvků osobnostního a sociálního výcviku, který by měl žáky vést k rozvoji komunikativních dovedností, zodpovědnému rozhodování, schopnosti odolávat nebezpečím ve formě úniku do světa drog, agrese, sebepodceňování, nevhodnému zacházení s lidskou sexualitou apod. O nejvhodnějších metodách výuky rozhoduje vyučující na základě svých zkušeností, možností a znalostí jednotlivých tříd a žáků, toto rozhodnutí vždy musí zohlednit potřeby a životní situaci dospívajících dětí.

Na základě stávající analýzy se chceme zejména formou besed s mimoškolními organizacemi věnovat zejména **problematice kouření a užívání alkoholu, marihuany a zodpovědného partnerského života**. Chceme využít i nabídky preventivní činnosti organizované **PČR**, zejména z oblasti **prevence kriminality mládeže a bezpečnosti silničního provozu**. Deváté ročníky již tradičně navštíví **Úřad práce (říjen – listopad)** a budou zde mít možnost k diskusi o své profesní orientaci. **Deváté ročníky budou mít patronát nad žáky 1. tříd**. Připravují pro ně různé akce, v průběhu roku je navštěvují, baví se s nimi, provádí je po škole.

Podářilo se nám získat finanční prostředky od města Týnce nad Sázavou, které využijeme k realizaci **projektu „Pojďme, budeme kamarádi!“**. V rámci tohoto projektu **proběhne ve dnech 19. až 21. září adaptační kurz určený žákům 6. ročníků**. Cílem kurzu je, aby se žáci spolu s třídními učitelkami poznali i mimo školní prostředí. K tomuto účelu by měly vést různé interaktivní a sociální hry. Při hrách by se měli nejenom lépe poznat, ale i vyzkoušet, jak dokážou prosadit svůj názor a spolupracovat a komunikovat v novém kolektivu.

Během školního roku bude v obou 6. třídách **realizován program EU - DAP**, a to v rámci výchovy k občanství. Jedná se o evropský preventivní projekt proti návykovým látkám. Program sestává z 12 lekcí zaměřených na osobnostní, sociální i vědomostní rozvoj v oblasti negativního chování dětí.

Žáky 7. ročníků jsme zapojili do **dlouhodobého programu primární prevence CPP Magdaléna o. p. s.**, **žáci 8. a 9. ročníků** budou v programu pokračovat. Dlouhodobý program je koncipován na systematické práci, která provází žáky jednotlivých ročníků s ohledem na jejich věk, vývoj a rozumové schopnosti. Pro jednotlivá setkání jsou připraveny odlišné programy, které však na sebe kontinuálně navazují. Program přispívá nejenom k předávání informací, ale i k utváření postojů získávání relevantních sociálních dovedností – zvládání zátěžových situací, schopnost odolat tlaku vrstevníků, hodnota vlastního názoru,... Program sestává ze dvou 3 hodinových setkání během školního roku. Dlouhodobý program začíná v 7. třídě a končí v 9. třídě.

Témata jednotlivých bloků:

7. třídy

1. Umíme se domluvit? (blok zaměřený na posílení komunikačních dovedností žáků a schopnosti spolupráce a hledání společného řešení, dále na zlepšení vztahů ve třídě)
2. Kluci a holky – dva jiné světy (prevence rizikového sexuálního chování, partnerské vztahy, láska,...)

8. třídy

1. Počítače, automaty, sekty a jiné závislosti (blok o závislostech na činnostech a na osobách, o tom, zda jsou tyto závislosti srovnatelné se závislostmi na návykových látkách, o tom, kde je hranice mezi závislostí a „zdravým užíváním“ a jaký je rozdíl mezi sektou a náboženstvím)
2. Partnerské vztahy a sex (blok zaměřený na prevenci rizikového sexuálního chování – antikoncepce, volba partnera, zákonná hranice, drogy a sex, atd.) -

9. třídy

1. Volný čas (jak trávím svůj volný čas, co pro svůj volný čas můžu udělat, já a počítače, virtuální svět a ti druzí)
2. Exkurze do CAS (exkurze do nízkoprahového zařízení – Centra adiktologických služeb Magdaléna o.p.s. Benešov)

V rámci projektu **Ochrana člověka za mimořádných událostí**, který se bude konat v závěru školního roku, dáme dětem možnost zdokonalit se v poskytování první pomoci a v řadě dalších specifických dovedností potřebných v krizových situacích. Budeme pokračovat v kontaktech s již osvědčenými organizacemi a odborníky na zdravý životní styl pokusíme se navázat především **spolupráci s lékaři**. Pokusíme se do řešení těchto problémů více zapojit i rodiče.

Vzhledem k tomu, že naši školu navštěvuje i několik romských a vietnamských dětí, nechceme podceňovat ani výchovu k toleranci a budovat tak v našich žácích odolnost vůči rasistickým a xenofobním názorům.

Časové rozvržení jednotlivých aktivit vychází především z učebních plánů výchovy k občanství, které jsou zpracovány na základě Školního vzdělávacího programu. Přednášky a akce zajišťované odborníky mimo školu vychází vždy z konkrétní domluvy a z jejich časových možností.

Na naší škole zatím nefunguje specifická, pravidelná prevence, např. formou několika hodin měsíčně vyčleněných přímo pro preventivní činnost ve výuce, zatím se však v našich podmínkách tato forma nejeví jako účelná a budeme spíše usilovat o větší propojení preventivních činností se životem školy.

Posílit by se však měl význam pravidelně konaných **třídnických hodin**. Samozřejmě součástí zpětné vazby od žáků k učitelům zůstávají pravidelná setkávání žákovské samosprávy s vedením školy a schránka důvěry.

Rodiče jsou o činnosti školy informováni pravidelně prostřednictvím třídních schůzek, které se konají 3 x ročně, dále na internetových stránkách školy – **www.zstynec.cz**.

Součástí realizace MPP bude i vzdělávání pedagogů, kteří i v letošním roce budou navštěvovat semináře a přednášky věnované rizikovému chování u dětí a mládeže. Pokusíme se rovněž v této oblasti vzdělávat rodiče, podle možností školy budeme usilovat o zajištění přednášky, která se této problematice týká a kterou bychom nabídli rodičům našich žákům.

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Volnočasové aktivity jsou výraznou podporou preventivní činnosti školy. Stejně jako v loňském roce je i letos žákům naší školy k dispozici řada nepovinných předmětů a zájmových kroužků.

Nepovinné předměty **pro 1. stupeň** – **pohybové hry, náprava čtení a psaní (dyslexie a dysgrafie), sborový zpěv, informatika, relaxační hry**; nepovinné předměty **pro 2. stupeň** – **sportovní hry, konverzace v Aj, náprava čtení (dyslektická náprava); zájmové kroužky** – **taneční kroužek, keramický kroužek, kroužek odbíjené, kroužek mladých zdravotníků, kroužek vydávající školní**

časopis Čtení pod lavicí, KMD, turisticko-historický kroužek, břišní tance, divadelní kroužek, klub deskových her, psaní všemi deseti, kroužek debrujárů a modelářský kroužek. Žáci prvního stupně se mohou zapojit do činnosti školní družiny a zde navštěvovat i kroužek hry na zobcovou flétnu, výuku anglického jazyka, kroužek dovedných rukou, pohybový kroužek, výtvarný a dramatický kroužek.

ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ

Pokud se na škole vyskytnou některé negativní jevy, bude postupováno podle školního a klasifikačního řádu, či podle směrnic MŠMT (Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28). Řešení přestupku se budou účastnit i zákonní zástupci dítěte, případně další subjekty jako je dětský lékař, policie, nebo orgány sociálně právní ochrany dítěte.

NÁVRH ROZPOČTU

Naše škola a další subjekty budou vynakládat na primární prevenci v tomto školním roce tyto částky (pouze orientačně) :

Adaptační kurz pro 6. ročníky: 40 000 Kč (peníze z grantu Města + rodiče žáků)

Dlouhodobý preventivní program pro 1. stupeň: 40 000 Kč (peníze z grantu Města + rodiče žáků)

Dlouhodobý preventivní program pro 2. stupeň: 23 400 Kč (peníze z grantu MŠMT IS 51+ rodiče žáků)

Ochrana člověka za mimořádných událostí: 10 000 Kč

DVPP: Prevence rizikového chování v praxi škol – hrazeno z rozpočtu Středočeského kraje + 4 000 Kč na DVPP

Nové didaktické materiály: 1 500 Kč

HODNOCENÍ EFEKTIVITY, EVALUACE MPP za šk. rok 2010/2011

Zpětnou vazbu, umožňující posouzení efektivity konkrétní aktivity z pohledu prevence negativní společenských jevů, budeme získávat především z následných rozhovorů

se žáky a také prostřednictvím konkrétních dotazníků vztahujících se k dané akci. Vyhodnocení dotazníků a anket bude provádět metodik prevence. Výraznou pomocí a zdrojem hodnocení budou i názory rodičů a zákonných zástupců na činnost školy v oblasti prevence.

O aktivitách programu bude vedena evidence, jednotlivé části programu budou kontrolovány metodikem prevence i garantem programu. Minimální preventivní program je k dispozici v kanceláři ředitelky školy a na internetových stránkách školy – www.zstynec.cz.

ZAJIŠTĚNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE VE ŠKOLNÍM ROCE 2010 - 2011

Prevence rizikového chování probíhala **podle tematických plánů především výchovy k občanství**. Naši žáci byli pravidelně informováni o problematice drog, alkoholismu, kouření, šikany, sekt a jejich chování, rasismu a xenofobie, kriminality a řady dalších společensky negativních jevů. Snažili jsme se nezůstávat pouze na úrovni předávání vědomostí, ale **usilovali jsme o komplexní budování pozitivních životních postojů a návyků**. Přínosné v této oblasti bylo i využívání třídnických hodin, při kterých učitelé s dětmi hledali lepší způsoby vzájemného soužití a spolupráce třídního kolektivu.

K zajištění kontaktů se zástupci jednotlivých tříd využívalo vedení školy pravidelných **schůzek žákovské samosprávy (1x měsíčně)**.

Dotazy a podněty pro pedagogy mohli žáci předávat i anonymně prostřednictvím **schránky důvěry**. Ta však žáky nebyla příliš využívána, možná proto, že mnoho problémů, které žáky tíží je řešeno prostřednictvím žákovské samosprávy nebo o třídnických hodinách. Často byly využívány i **konzultační hodiny výchovného poradce**. Ze strany rodičů směřovaly dotazy především na problematiku další profesní kariéry dětí, ze strany žáků byly řešeny i běžné konflikty vyplývající ze života školy.

Spolupráce s rodiči probíhala na obvyklé úrovni setkávání **při třídních schůzkách**, ale i v konzultačních hodinách jednotlivých pedagogů. Efektivní je spolupráce se SRPDŠ, které se podílí na organizačním i finančním zajištění různých školních i

mimoškolních aktivit. Do života školy se začala v rámci svých kompetencí zapojovat i Školská rada.

Vyučující si i nadále formou **DVPP⁵** zvyšovali své odborné i pedagogické kompetence. Metodička prevence ukončila v květnu 2010 Specializační studium vzdělávacího cyklu pro metodiky prevence.

Pedagogové využívali i **knihovnu ŠMP**, kde jsou k dispozici materiály týkající se rizikového chování.

SPOLUPRÁCE S ORGANIZACEMI

Při prevenci rizikového chování jsme spolupracovali především s těmi subjekty, které nám nabízely bezplatnou pomoc, tedy např. s **Policí ČR, Hasiči ČR, Nemocnicí Rudolfa a Stefanie, Úřadem práce, PPP Benešov, K – centrem, MěÚ Týnce nad Sázavou, městskou knihovnou, Podblanickým ekocentrem, s CEV Zvoneček Vrané nad Vltavou, s o. s. ACET ČR.**

Město Týnec nad Sázavou spolu s rodiči zúčastněných žáků finančně podpořili projekt **„Seznamte se!“**. Jednalo se o třídní adaptační kurz pro žáky 6. tříd. Na 1. stupni byl zrealizován CPP Renarkon dlouhodobý preventivní program **„BUĎ O. K.“**. Financován byl z grantu a z příspěvků rodičů. Projekt **Prevence v ZŠ** byl uskutečněn pro žáky 2. stupně, byl plně financován z grantu IS 51 MŠMT. V závěru školního roku se uskutečnil **projekt „Ochrana člověka za mimořádných událostí“**, pro realizaci této akce jsme navázali **spolupráci s odborníky v oblasti péče o zdraví** (výživa, pohyb), s lektorkami Červeného kříže. Tyto kontakty chceme i nadále využívat, protože poskytují ověřené a kvalitní služby, které jsou pro žáky naší školy velmi přínosné.

ŠKOLNÍ AKCE SLOUŽÍCÍ JAKO PROSTŘEDEK PREVENCE

Volnočasové aktivity jsou výraznou podporou preventivní činnosti školy. Na naší škole probíhaly tyto aktivity formou zájmových kroužků či nepovinných předmětů pro žáky 1. i 2. stupně.

---

⁵ Viz Výroční zpráva školy

Pro žáky prvního stupně byly realizovány mimo jiné tyto akce:

schůzky zástupců třídní samosprávy s vedením školy, divadelní a filmová představení, plavecký a bruslařský výcvik, koncerty a hudební pásma, Andersenova noc, návštěva MěÚ, dopravní soutěž, praktická cvičení ochrany člověka za mimořádných událostí, řada sportovních soutěží, třídních výletů a programy související s výukou jednotlivých předmětů⁶.

Pro žáky druhého stupně byly realizovány mimo jiné tyto akce:

schůzky zástupců třídní samosprávy s vedením školy, divadelní a filmová představení

ZÁŘÍ

8.9 – 10. 9. adaptační kurz „**Seznamte se!**“ - celkem se účastnilo 42 žáci. Projekt byl realizován ve dvou 6. třídách v průběhu třídního výjezdu mimo školní prostředí. Výjezd byl organizován pro obě třídy současně, protože cílem projektu bylo vzájemné poznání dětí, podpora vzájemné spolupráce a efektivní komunikace v rámci třídy, vytvoření zdravě fungujících skupin, kde budou dobré vztahy snižovat riziko vzniku šikany nebo jiných negativních projevů. S oběma třídami jely třídní učitelky, Blanka Schůtová, Pavla Hildebrantová a ŠMP Eva Marvanová.

První den kurzu byly na programu motivační a seznamovací hry, které měly pomoci k zapamatování si jmen spolužáků z druhé třídy, např. seřazení žáků podle křestního jména, dále data narození s tím, že nesměli verbálně komunikovat. Zařazeny byly také hry kooperativní, které podporovaly spolupráci ve skupinách a umožnily rozvoj důvěry mezi žáky. Veškeré sociální hry i fyzické aktivity ukázaly studentům možnosti aktivního trávení volného času, podpořily rozvoj pohybových dovedností a jednání fair-play, nasměrovaly je k zdravému životnímu stylu.

Na závěr programového bloku proběhla závěrečná reflexe a hodnocení kurzu žáky, učitelkami i ŠMP.

---

⁶ Viz Výroční zpráva školy

Podle ohlasů žáků, kteří se adaptačního kurzu účastnili, se domníváme, že byla v jednotlivých třídách i mezi třídami navozena atmosféra spolupráce, důvěry a tolerance. Pro obě učitelky se kurz stal zdrojem cenných informací o osobnostních rysech žáků. Kurz zároveň přispěl k osvojení technik asertivního chování, řešení problémů a konfliktů, celkově kurz pomohl k rozvoji komunikačních kompetencí u žáků.

Tuto akci považujeme za přínosnou, chtěli bychom adaptační kurz zrealizovat i v dalším školním roce.

ŘÍJEN

DPPP Renarkon - 1. blok prožitkových programů – žáci 1. stupně

DPPP Magdaléna o. p. s. – „Umíme se domluvit?“ - 7. třídy

„Co je větší riziko?“ - 8. třídy

Beseda s pracovníci ÚP v Benešově – 9. třídy

LISTOPAD

Beseda s pracovníci ÚP v Benešově – 9. třídy

PROSINEC

Schůzka školních metodiků prevence

LEDEN

Lyžařský výcvik – žáci 7. tříd

ÚNOR

„Nebojte se nemocnice“ - 1. A, 2. A, B – seznámení dětí s prostředím a provozem dětského oddělení, cílem programu je zbavit strachu z nemocničního prostředí v případě hospitalizace + vystoupení Doktora klauna

o. s. ACET ČR – přednášky: Šikana – 8. třídy
Partnerské vztahy – 9. třídy

BŘEZEN

o. s. ACET ČR – přednáška: Moderní je nekouřit – 6 a 7. třídy

DPPP Magdaléna o.p.s. – „Kluci a holky“ - 7. třídy
„Partnerské vztahy a sex“ - 8. třídy

DPPP Renakon – 2. blok – prožitkové programy – žáci 1. stupně

DUBEN

o. s. ACET ČR – přednáška: Antisemitismus a holocaust – 9. třídy

KVĚTEN

Čas proměn – přednáška pro žákyně 6. A, 6. B. Děvčaty byla tato přednáška hodnocena velmi kladně.

Schůzka školních metodiků prevence

ČERVEN

Exkurze u soudu v Benešově – žáci 9. A, 9. B (jednání s mladistvým)

Noc ve škole – jednotlivé třídy – upevňování vztahů ve třídě

Profitesty – žáci 8. A, 8. B

CPP Renakon – 3. blok – prožitkové programy – žáci 1. stupně

Beseda s gynekologem – žákyně 9. tříd

Exkurze do K – centra v Benešově – 9. třídy

„Drogy“ - prožitkový program – 7. A

Projekt Ochrana člověka za mimořádných událostí – žáci 1. a 2. stupně

Škola v přírodě – žáci 1. stupně ZŠ Benešovská + 5. B

Pedagogická rada – projednávání prospěchu a chování žáků. Byly uděleny pochvaly za reprezentaci školy ve vědomostních a sportovních soutěžích, za pomoc vyučujícím s organizací výuky, pomoc spolužákům, sběr starého papíru, víček, hliníku,... dále byla udělena kázeňská opatření.⁷

Podrobný přehled o akcích školy je součástí Výroční zprávy školy za rok 2010/2011.

EFEKTIVITA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU, METODY EVALUACE

Zpětnou vazbu, umožňující posouzení efektivity konkrétní aktivity z pohledu prevence negativní společenských jevů, jsme získávali především z **následných rozhovorů se žáky** a také prostřednictvím **konkrétních dotazníků** vztahujících se k dané akci. Z hlediska prevence sociálně patologických jevů byly žáky velmi kladně hodnoceny především: ***adaptační kurz, škola v přírodě, návštěva ÚP, DPPP CPP Magdaléna o. p. s. a CPP Renarkon, lyžařský výcvik, ochrana člověka za mimořádných událostí, sportovní soutěže a třídní výlety.***

Všechny tyto akce splnily očekávání žáků a díky rozmanitosti jejich zaměření umožnily nejen žáky informovat a poučit, ale také zprostředkovat zážitky, které žákům pomáhají v osobnostním rozvoji.

Výše zmíněné aktivity bychom chtěli realizovat i nadále a pochopitelně nabídku přínosných akcí co nejvíce rozšířit. Kritéria evaluace vychází především z názorů našich žáků, protože právě oni jsou v centru našeho zájmu. K hodnocení efektivity každé akce budeme i nadále využívat dotazníků a především skupinových a osobních rozhovorů učitelů a žáků.

---

⁷ Viz Výroční zpráva školy

Největším problémem na naší škole nadále zůstává kouření žáků a častěji se objevuje i problematika počínající šikany, v tomto směru chceme zvýšit efektivitu preventivních programů pro příští školní rok.

PROBLÉMY PREVENCE ŘEŠENÉ VE ŠKOLNÍM ROCE 2010/2011

V loňském školním roce bylo řešeno několik přestupků proti školnímu řádu z oblasti rizikového chování. Všechny případy byly projednány pedagogickou radou, byla přijata kázeňská opatření a zároveň opatření vedoucí k posílení odolnosti žáků vůči negativním společenským jevům.

Nejčastěji řešeným problémem byla **šikana**, a to na 1. i 2. stupni (6. - 7. třída). Řešeno v rámci třídního kolektivu, s rodiči, dále byly tyto případy projednávány na pedagogické radě. Výskyt agresivního a vulgárního chování u některých žáků byl řešen podle míry závažnosti přestupku, u závažnějších přestupků byli k pohovoru pozváni zákonní zástupci žáků.

Problémem je i **kouření** v areálu i blízkosti školy. K řešení těchto problémů byli vždy přizváni rodiče. Žáci byli v rámci výuky opakovaně seznamováni s negativními důsledky užívání nikotinu.

Byl projednáván případ žákyně 8. ročníku, která měla **neomluvené zameškané hodiny**.

Objevil se případ **sebepoškozování**, řešeno s rodiči.

ZÁVĚR

Minimální preventivní program připravený pro školní rok 2010 - 2011 se podařilo naplnit zejména v oblastech budování dobrých vztahů mezi žáky, informování o nebezpečí užívání návykových látek, ve vytváření prostoru pro smysluplné trávení volného času a v nabídce aktivit podněcujících rozvoj intelektuálních i sociálních kompetencí našich žáků. Zůstala však řada problémů (především agresivní chování, kouření), kterým je zapotřebí se i nadále věnovat, a s kterými bude pracovat minimální preventivní program na školní rok 2011- 2012.

Příloha č. 1

Konzultační hodiny výchovné poradkyně a školní metodičky prevence

Mgr. Jana Hrdá – výchovná poradkyně – čtvrtek 12.30 –13.00 (pro žáky)

čtvrtek 14.00 – 15.00 (pro rodiče)

dále po telefonické domluvě na 317 701 213

Mgr. Eva Marvanová – ŠMP – pondělí 12.45 – 13.20

čtvrtek 11.40 – 12.20

dále po telefonické domluvě na 317 701 213

Příloha č. 2

Seznam literatury

Cangelosi – Strategie řízení třídy

Nešpor – Jak předcházet problémům s návykovými látkami na školách

Nešpor – Prevence problémů působených návykovými látkami

Nešpor – Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí

Nešpor - Zásady efektivní primární prevence

Nešpor – Pedagogové proti dogám

Pokorná – K některým sociálně negativním jevům ve společnosti

Presl – Drogová závislost

Kolář – Bolest šikanování

Svobodová, Kozák – Mládež a kouření

Vaníčková – Cesta za poznáním šikany a šikanování mezi dětmi

Doporučení EU pro peervýchovu v prevenci HIV/AIDS

Problematika dětské pornografie a její prevence na škole

Řekni drogám ne – Desatero protidrogové prevence

Sexuální výchova

Katka – DVD

Mezi stěny - DVD

Řada letáků a namnožených materiálů

Pedagogická literatura je též k dispozici ve školní učitelské knihovně.

Příloha č. 3

Důležité dokumenty v oblasti prevence

Zákony:

1. Úmluva o právech dítěte
2. Listina základních práv a svobod
3. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
5. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
8. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
9. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Vyhlášky a nařízení vlády:

1. Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
2. Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 62/2007 Sb.
3. Vyhláška MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
4. Vyhláška MŠMT č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.

5. Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické, přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Metodické pokyny:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28
2. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j.: 14 423/99-22
3. Metodický pokyn ministra školství k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 28275/2000-22
4. Metodický pokyn k jednotnému uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002 – 14
5. Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č. j.11 696/2004-24
6. Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních, č. j. 16227/96-22

Strategické dokumenty:

1. Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 – 2012
2. Národní strategie protidrogové politiky na období 2009 – 2012
3. Strategie prevence kriminality 2009 – 2012
4. Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“, usnesení vlády č. 1066/2002
5. Národní plán boje proti komerčnímu zneužívání dětí (2000 – 2002)
6. Strategie protidrogové politiky Středočeského kraje na období 2009–2012
7. Protidrogová strategie EU na období 2005 – 2012
8. Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek.
9. Národní vzdělávací osnovy pro oblast SPJ u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT (č. j. 21286/02-51)

Interní školní dokumenty:

Školní vzdělávací plán

Školní řád

Výroční zpráva školy 2010/2011

Minimální preventivní program + Program proti šikaně

Školní plán EVVO

Příloha č. 4

Program proti šikanování

1. Předmět

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo nebo ne.

Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Zaměřuje se především na prevenci šikany a nabízí postupy řešení šikanování.

2. Základní metodické pokyny

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28.

3. Vymezení základních pojmů

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupina žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem či skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Přímá podoba šikany zahrnuje fyzické útoky, vydírání, poškozování věcí, krádeže druhé osobě, ale i útoky slovní – nadávky, vyhrožování, ponižování. Může mít formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

Kyberšikana je šikana prostřednictvím komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)

Verbální šikana, fyzická šikana, kombinovaná šikana.

Šikana se projevuje i v **nepřímé podobě** jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou žáků.

Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestních činů či provinění – **vydírání** (§235), **omezování osobní svobody** (§ 213), **útisku** (§ 237), **ublížení na zdraví** (§221-224), **loupeže** (§234), **násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci** (§ 197a), **poškození cizí věci** (§257).

4. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Škola je odpovědná v souladu s ustanovením §29 zákona č.5651/2004 sb. Školský zákon. Je povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Každý pracovník školy je povinen řídit se příslušnými pokyny a ustanoveními.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekážení trestného činu (§167,168 trestního zákona).

V úvahu přicházejí i další trestné činy – **nadržování** (§166), **schvalování trestného činu** (§165). Skutkovou podstatu účastnictví na trestném činu (§10) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu, např. nechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

5. Prevence proti šikanování

- * Základem prevence šikanování a násilí ve škole je Školní vzdělávací program, MPP.
- * Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- * Pravidelná školení metodičky prevence, výchovné poradkyně
- * Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů v kolektivu, upevňování zdravých norem chování ve třídách
- * Informování pedagogických pracovníků, rodičů i žáků o problematice šikanování
- * Zapracování prevence proti šikaně do školního řádu a dodržování školního řádu
- * Spolupráce se specializovanými institucemi
- * Pravidelná setkání třídní učitel – žáci – komunitní kruh
- * Informační nástěnka ŠMP a VP
- * Schránka důvěry
- * Výchovný tým – ředitelka školy, zástupkyně ředitelky, výchovná poradkyně, školní metodička prevence, pedagogický pracovník

6. Varovné signály šikany

Nepřímé znaky šikanování – příklady

- * Žák je o přestávkách často osamocený, nemá kamarády, vyhledává blízkost učitelů.
- * Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- * Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči, stává se uzavřeným.
- * Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- * Má zašpiněný nebo poškozený oděv.
- * Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- * Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- * Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- * Má odřeniny, modřiny, škrábance, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování - příklady

- * Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, hrubé žerty, urážení rodičů, vysmívání se slabostem a handicapům.
- * Honění, strkání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- * Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžité dary šikanujícímu. Agresoři berou peníze, zabavují kapesné, ničí oblečení, přivlastňují si i věci oběti, ukradnou nebo ničí učebnice, sešity,....
- * Násilné a manipulativní příkazy – zákaz mluvit s kamarádem, donucování oběti jíst jídlo, do kterého bylo napliváno,....

7. Zakrývání šikany

- * Od oběti lze těžko získat podrobnější a často i objektivní informace.
- * Agresoři často vynalézavě lžou, používají falešné svědky a nutí oběti ke lhaní nebo odvolání výpovědi.
- * Mohou vypovídání považovat za žalování.
- * Někteří rodiče agresorů chrání své děti za každou cenu.
- * Někteří rodiče se obávají spolupracovat při vyšetřování.

8. Kdo začíná šikanovat – motivy

- * Upoutání pozornosti – být středem pozornosti.
- * Zabíjení nudy.
- * Chtít vykonat něco velkého, dokázat si své schopnosti.
- * Prevence – chtít předejít svému týrání, pro jistotu začne šikanovat.
- * Zkouší, co druhý vydrží.

9. Odhalení šikany – postup

V případě odhalení či oznámení tzv. standardní šikany bude postupováno následovně:

1. Případ bude oznámen ředitelce školy, metodičce prevence či výchovné poradkyni.
2. Provedeme diskrétní rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětí či oběťmi.
3. Nalezneme vhodné svědky.
4. Vedeme individuální, nebo konfrontační rozhovory. Nikdy však oběť x agresor.
5. Zajistíme ochranu oběti či obětem.
6. Vedeme rozhovor s agresory, popřípadě konfrontaci s nimi.
7. O šikanování jsou informováni rodiče. Pozveme rodiče agresora na jednání s vedením školy a informujeme je o situaci a o možnostech potrestání žáka (běžná výchovná opatření – napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování, převedení do jiné třídy (to i v případě oběti)). Dále je potřeba pracovat s agresorem, aby si uvědomil své chování, motivy,... V případě potřeby zabezpečit oběti i agresorovi odbornou pomoc (PPP, středisko výchovné péče, psychologa, psychiatra, psychoterapeuta...)
8. Pro nápravu situace je potřeba následně pracovat s celým třídním kolektivem.

V případě pokročilé šikany – výbuchu brutálního skupinového násilí bude postupováno následovně:

1. Zajistíme bezprostřední ochranu oběti a přivoláme dalšího pracovníka školy (potřeba překonání šoku pedag. pracovníka).
2. Pedagogičtí pracovníci se domluví na spolupráci a postupech vyšetřování.
3. Zabráníme domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Věnujeme se oběti, snažíme se ji podpořit a uklidnit ji.
5. Nahlásíme čin policii a oddělení péče o dítě.
6. Vyšetřování vede policie, škola informuje rodiče obou stran. Nepřipustit konfrontaci.
7. Výchovná opatření: doporučíme rodičům ve spolupráci s oddělením péče o dítě umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, popřípadě realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu. Ředitelka školy může podat návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, či k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření nebo ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
8. Oběti a jejím rodičům doporučíme odbornou pomoc (psychoterapeutická péče PPP, psycholog, psychiatr,...).

10. Informace pro žáky

Zpracováno podle metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky, č. j. 24 246/2008-6.

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spoluzáci se k sobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál?

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti to líto?

Překonej strach a zajdi za učitelem, kterému důvěřuješ:

třídní učitel

ředitelka školy – Mgr. Hana Váňová

výchovná poradkyně – Mgr. Jana Hrdá

ŠMP – Mgr. Eva Marvanová

Svěř se rodičům, kamarádovi.

Příloha č. 5

Seznam zařízení zabývajících se primární prevencí v oblasti rizikového chování

Dětské krizové centrum, o. s. (nonstop)	V Zápolí 1250/21, 141 00 Praha 420 241 484 149 420 777 664 672 E-mail: problem@ditekrize.cz
Linka bezpečí	Ústavní 91/7, 181 00 Praha-Bohnice 420 266 727 979 420 266 727 976 E-mail: info@linkabezpeci.cz
Linka bezpečí	800 155 555
Růžová linka	272 73 62 63
Anabell (poruchy příjmu potravy)	www.anabell.cz
ROSA	241 432 466 www.rosa-os.cz
Bílý kruh bezpečí	251 511 313
K-centrum Magdaléna Benešov	Máchova 400 (areál nemocnice) 256 01 Benešov 317 728 880, 317 728 855 739 308 401 Terénní mobil: 603 478 707 E-mail: benesov@magdalena-ops.cz
Drop-in	271 721 040
Pedagogicko-psychologická poradna	Černoletská 1997 256 01 Benešov 317 722 904
Drábová Světlana	Diagnostika a náprava spec. poruch učení a chování Okružní 520, 257 41 Týnec nad Sázavou 603 147 161

Nosková Kateřina, Mgr.	Psychoterapeutická poradna Husovo náměstí 472, Vlašim 739 434 249
Kříž Karel, PhDr.	Psychologická poradna Malé náměstí 1700, Benešov 317 724 135
Munduchová Růžena, MUDr.	Psychiatrie Malé náměstí 1700, Benešov 317 724 225
Ottlová Alena, MUDr.	Dětská psychiatrie Máchova 400, Benešov 317 756 410
Tawilová Věra, PhDr.	Psychologická poradna Malé náměstí 1700, Benešov 317 701 525, 317 724 281
Šafandová Radka, MUDr.	Psychiatrie Masarykovo náměstí 1044, Benešov 317 726 350, 739 057 690
Krajská protidrogová komise primární prevence	Zborovská 11, Praha 5 257 280 419
Odbor péče o dítě Karešová Jana	317 754 238
Poradenská linka pro pedagogy	841 220 220

Příloha č. 6

Znalostní kompetence

1. – 2. ročník: Žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků. Znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek. Znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu. Mají vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu.

1. – 5. ročník: Žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě. Znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl. Podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví. Umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc. Umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti. Vědí, na koho se obrátit v případě, že je někdo ohrožuje nebo poškozuje jejich práva. Mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrahování aj.) je protiprávní. Znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

6. – 9. ročník: Žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl. Respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám. Znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem. Znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích. Umějí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly. Znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí. Znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občana. Uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy. Chápu zdraví v jeho fyzické, duchovní i sociální složce. Umějí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky. Snaží se o realizaci zdravého životního stylu. Znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny. Vědí, že zneužívání dítěte je trestné. Umějí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestněprávní problematice návykových látek.

Příloha č. 7

Přehled rizikových jevů + časová dotace v jednotlivých předmětech

Název tem. okruhu+hod. dotace	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Užívání návykových látek	Prv-2h	Prv-2h	Prv-2h	Př-4h	Př-2h	Hv-2h, Vo- 2h	Hv-2h, Vo-6-8h	Čj-1h,Př-1h, Vo-10h	Ch-3h, Tv-2h, RoV- 6h, F- 2h, Čj 1h
Šikana	Prv- průběžně	Prv-2h	Prv-4h	Př-4h,Čj, Aj, VVv-1h	Př-1h, Vv-1h Čj-2h	Tv-4h, Inf-1h, Vo-3h Čj-2h	Čj-2h, Vo-2h, Tv-2h, Inf-1h	Čj-2h, Vo-1h, Inf-1h	Aj-2h, RoV-3h, M-1h, Čj-1h
Rasismus a xenofobie	Prv-2h	Prv-1h	Prv-1h	Př-2h, Čj	Čj-1h, Př-1h, V-1h	Čj-1h, Vo-3h	Aj-4h, Čj-2h, Vo-2h	Př-1h, Čj-2h, Vo-1h, Nj-1h, D-2-4	Aj-2h, Vv-2h, Z-4h, D-4-6, RoV-2h, Čj-1h
Vandalismus	Prv- průběžně	Prv-2h	Prv-2h		Př-2h, Čj-2h, V-1h	Aj-2h, Tv-2h, Vo-1h	Aj-2h, Cj-2h, Vo-2h, Tv-2h	Čj-3h, Vv-2h, Vo-1h, Př-1h, Tv-2h	Aj-2h, Vv-2h, Nj-2h, Tv-2h, RoV-1h
Kriminalita a delikvence	Prv-2h			Př-1h, Aj-1h	Aj-1h, Čj-2h, V-1h	Aj-1h, Inf-1, Čj-1h, Vo-1h	Aj-2h, Čj-2h, D-2h, Inf-1h	Vo- 1h, Aj-1h, Z-2h,Inf-1h	Aj-1h, Ch-2h, Z-2h,RoV-3h,
Politický a nábož. extremismus				Čj – 2h	Vv-2h, V-1h	Vo-1h	Aj-1h, Čj-1h	Čj-1h, Vo-1h, D-2-4, Př-1h	Z-1h, Nj-1h, D-4-6, Z-4h, RoV-3h,Čj-1h
Netolismus		Prv-1h	Prv-1h	Př-1h, Čj, Aj	Aj-1h	Hv-1h, Aj-1h, Inf-2h, Čj-1h, Vo-1h	Hv-1h, Aj-1h Čj-1h, Vo-1h, Inf-2h	Aj-1h, Čj-1h,Hv-1h, Inf-2h	Aj-2h, Hv-1h, Z-1h, Inf-2h, Čj-1h
Gambling		Prv-1h			Př-1h	Vo-1h	Vo-1h,M-2h	Čj-1h, Aj-1h, Vo- 1h, Př-1h	Z-1h, RoV-1h
Dom. násilí, týrání a zneužívání dětí	Prv-1h	Prv-1h	Prv		Př-1h	Inf-1h, Vo-1h	Rp- 1h, Inf-1h	Vo-1h, Př-1h, Inf-1h	RoV-2h
Ohrožování mravní vých. dětí	Prv-1h	Prv-1h			Př-1h	Inf-1h, Vo-1h	Vo-1h, Inf-1h	Aj-1h, Př-1h, Inf-1h	RoV-2h, Čj-1h
Poruchy příjmu potravy	Prv-1h	Prv-1h	Prv-1h		Př-2h	Vo- 2h	Rp-1h, Vo-1h	Čj-1h, Aj-1h, Vo-1h, Tv-2h	Tv-2h, RoV-2h
Základní principy mravního chov.	průběžně	Čj, Tv, Prv	Čj, Prv	Př-2h, Čj	Př-2h, Čj-4h, Aj-2h, Př-1h	Aj-2h, Inf-1h, Tp-1 h, F-1h, Vo-1h, Čj-1h	Aj-2h, Čj-2h, Vo-2h, Inf-1h, Tp-1h, F-1h	Čj-1h, Aj-2h, Vo-1h, Př-1h, Inf-1h, Tp-1h, F-1h	Aj-2h, D-2-4, Inf-2h, Tp-1h, F-1h, Čj-1h

Zdravý životní styl	Prv-1h	Čj, Tv, Prv - průběžně	Čj, Tv, Prv-4h	Př-4h, Čj, Tv	Př-5h, Aj- 1h	Pě-1h, Aj- 1h	Pě-1h, Aj- 4h, Vo-2h, Z- 1h, M-1h	Čj-2h, Aj- 2h, Vv-2h, Př-1h, Vo- 5h+6h, Tv-2, Z-1h	Aj-5h, Ch- 3h, Nj-2h, Tv- 2h, Z-1h, RoV-3h, Fy- 1h
----------------------------	--------	------------------------------	-------------------	------------------	------------------	------------------	--	--	--

Příloha č. 8

Souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL

Škola: Základní škola Týnec nad Sázavou
Komenského 265
257 41 Týnec nad Sázavou

Souhlasné prohlášení zákonného zástupce k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v lidském organismu v průběhu školní docházky.

Způsob testování:

Testování na přítomnost **alkoholu pomocí dechové zkoušky**, v případě přítomnosti **OPL zkoušky ze slin**.

Jméno žáka: .....

Souhlasím s možností orientačního testování přítomnosti návykových látek v organismu mého syna / dcery, **existuje-li důvodné podezření z požití návykové látky a možného ohrožení jeho/jejího zdraví**.

V Týnci nad Sázavou dne: .....

Podpis zákonného zástupce .....

Příloha č. 9

Záznam o řešení výchovných a jiných problémů týkajících se výskytu rizikového chování ve škole

Datum: _____

Jméno a příjmení žáka: _____

Popis události (místo, čas události) :

Opatření: _____

Stručné vyjádření žáka:

Podpis žáka: _____

Podpis zákonného zástupce: _____

Podpisy výchovné komise: _____

Třídní učitel: _____

Ředitelka/zástupkyně školy: _____

Výchovný poradce: _____

Metodik prevence: _____

Příloha č. 10

Záznam o případu užívání návykových látek v prostředí školy

Datum:

Čas:

Jméno a příjmení žáka:

Popis události (místo, příznaky intoxikace žáka,...) :

Stručné vyjádření žáka, popřípadě jeho zákonného zástupce:

Orientační vyšetření na:

Výsledek zkoušky:

Vyrozumění:

Zákonný zástupce žáka
Orgán sociálně právní ochrany
Policie ČR

Dne: _____

Podpis zákonného zástupce: _____

Podpis učitele: _____

Příloha č. 11 Záznam o pohovoru o neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – ročník:	

Zákonní zástupci žáka navštívili školu: - na vyzvání _____ - z vlastního zájmu _____

Účastníci pohovoru (jméno a prac. zařazení):

Stanovisko výchovného poradce:

Zápis z pohovoru:

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry pohovoru.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum: _____ Podpis zákonných zástupců: _____

Razítko školy: _____ Podpis třídního učitele / učitelky: _____

Zápis z výchovné komise k řešení neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – ročník:	

Účastníci jednání: zákonní zástupci žáka: _____

třídní učitel: _____

výchovný poradce: _____

vedení školy: _____

kurátor sociálně-právní ochrany dětí: _____

školní metodik protidrogové prevence : _____

zástupce rady školy : _____

Předmět jednání:

Výchovná opatření:

Zapsal/a: _____

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry tohoto jednání.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum: _____ **Podpis zákonných zástupců:** _____

_____

Razítko školy: _____ **Podpis ředitelky školy:** _____

Příloha č. 13

Přestupková komise obce či městské části v.....

OZNÁMENÍ O ZANEDBÁNÍ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Žák/žákyně:	Bydliště:	
R. Č.:	Ročník:	
Rok šk. docházky		
Počet zameškaných hodin celkem:	Dítě je ve výchově:	
Z toho neomluveno:	1) zákon. zástupců: a) obou rodičů	
Jedná se o záškoláctví:	b) pouze otce	
a) jednorázové	c) pouze matky	
b) opakované	2) ostatní:	

Zákonný zástupce:	Bydliště/sídlo:
Zaměstnavatel:	
Zákonný zástupce:	Bydliště/sídlo:
Zaměstnavatel:	

Opatření k řešení záškoláctví přijatá školou:

1/ Ve věci neomluvené absence byli dne ..... zákonní zástupci žáka písemně pozváni k návštěvě školy.

2/ Pohovor se zákonnými zástupci žáka se konal dne .....

3/ Ve spolupráci třídního učitele s lékařem byla ověřena fakta (věrohodnost omluvenky, porušování léčebného řádu apod.).

4/ Výchovným poradcem bylo zpracováno vyjádření k případu záškoláctví.

5/ Vzhledem k pokračujícímu záškoláctví žáka byli dne.....zákonní zástupci písemně pozváni do školy na jednání výchovné komise.

6/ Jednání výchovné komise se konalo dne .....

7/ Záškoláctví přesáhlo (25)..... neomluvených hodin a pokračuje. Oznamuje se jako přestupek na Školskou přestupkovou komisi .....

Poznámka: .....

.....

.....

Datum _____

Třídní učitelka/učitel: _____

Razítko školy:

Ředitelka školy: _____

Přílohy: podklady k jednání Školské přestupkové komise

1. Kopie písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy
2. Kopie zápisu z pohovoru se zákonnými zástupci žáka
3. Písemné vyjádření výchovného poradce
4. Kopie písemného pozvání zákonných zástupců žáka na jednání výchovné komise
5. Kopie zápisu z jednání výchovné komise

